

λιγας πολλά γίνονται. Δὲν δύναται ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ παρόντι, δύναται ὅμως ὁ καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ὁ διωρισμένος καὶ μισθούμενος. Τριάκοντα καὶ τριάκοντα πέντε ὥρας τὴν ἐβδομάδα διδάσκει εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐν τέταρτον ὥρας τὴν Κυριακὴν πρὸς τὸν λαὸν διδάσκων ἀπλῶ καὶ ἀπερίφραστα θὰ παρείχε μεγάλην ὠφέλειαν εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τοὺς μαθητευομένους ἀκροατὰς του. Διότι οἱ γονεῖς, διδασκόμενοι καὶ σχετικῶς πρὸς τὰ ἐκπαιδευόμενα τέκνα των, θὰ προσείχον εἰς τὸν βίον των. Εἴχομεν καὶ ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι οἱ πτυχιούχοι τῆς θεολογίας πανταχοῦ ὅπου εὐρίσκονται ὀφείλουν νὰ εἶναι καὶ ἠθικοδιδάσκαλοι τοῦ λαοῦ ἐν τῷ ναῷ ἀναπληροῦντες τοὺς μὴ δυναμένους νὰ κηρύξωσιν ἐφημερίους ἱερεῖς. Ἐὰν προβάλλωσιν ἐπιχείρημα τῆς σιγῆς αὐτῶν τὴν ἀδυναμίαν πρὸς τὸ ὁμιλεῖν, τοῦτο εἶναι ψεῦδος ἢ ἐκ δειλίας ἢ ἐξ ἀπροθυμίας ἐλλείψει ζήλου καὶ πίστεως. Διότι, ἵνα κηρύξῃ τις οὐχὶ ἐξ ἐπαγγελματικῆς ἀνάγκης καὶ οὐχὶ ἐπὶ χρηματισμῶ πρὸς συντήρησιν, πρέπει νὰ ἔχῃ ἐνθουσιασμόν πίστεως καὶ ζήλου. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχῃ τοιοῦτον ἐνθουσιασμόν χρειάζεται τακτικῶς νὰ νεκρώνη τὸ σαρκικὸν ἐν ἑαυτῷ φρόνημα καὶ νὰ ἔχῃ ἡγιασμένην τὴν συνειδήσιν διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ δύναται νὰ λέγῃ «*Ζῆ ἐν ἔμοι Χριστός*».

ΓΝΩΜΑΙ ΣΟΦΩΝ

- Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καθαρίζει τὴν καρδίαν.
- Δὲν εἶναι ἄλλο καταφύγιον ἀσφαλέστερον ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.
- Ἡ εὐσέβεια εἶναι ἡ μεγαλητέρα σοφία, καὶ ἡ ἀσέβεια εἶναι ἡ μεγαλητέρα μωρία.
- Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν εὐλάβεια ἀπονεκρῶνει τὰς κακὰς ἐπιθυμίας.
- Δὲν ἔμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ τινὰς καλὰ τὸν ἑαυτόν του, ἂν δὲν γνωρίσῃ πρῶτον τὸν Πλάστην του.
- Ἀπολείται ὅποιος ἀφίνει τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ ὑποτάξῃ τὸ λογικόν του.
- Ἡ ζωὴ εἶναι ἓνας ὕπνος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἐξυπνοῦμεν, παρὰ μόνον τὴν ὥραν τοῦ θανάτου.
- Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἓνας δρόμος, ὁποῦ φέρεται πρὸς τὸν θάνατον.
- Καλλίτερα ἀκολουθοῦμεν τὰ διεφθαρμένα ἢ τὴν τοῦ αἰῶνος τοῦτου, παρὰ τὰ καλὰ ἔργα, καὶ τὰ παραδείγματα τῶν Προπατόρων μας.
- Δὲν εἶναι ὀφρανοὺς ὅποιος δὲν ἔχει πατέρα, ἀλλ' ὅποιος δὲν ἔχει ἐπιστήμην καὶ καλὴν παιδευσιν.
- Ἡ ἑλλημῆς τῆς καλῆς γνώμης εἶναι χειροτέρα ἀπὸ κάθε πτωχείαν.
- Κανένα πρῶγμα δὲ κρύπτει καλλίτερα ἐκεῖνο ὅπου εἶσαι, ὡσάν, ἡ σιωπὴ.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Τὴν 28ην Μαΐου συνεκροτήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ Θεολογικὸν Συνέδριον τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ καθηγητῶν τῆς Θεολογίας. Κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου παρέστησαν καὶ ὁ κ. Γενικὸς Διοικητὴς, ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχῶν. Τὸ συνέδριον τοῦτο ἐνέχει ἐξαιρετικὴν σημασίαν καθ' ὅτι ὑπῆρξεν ἀπαρχὴ εὐρυτέρας καὶ συστηματικώτερας κινήσεως τοῦ Θεολογικοῦ κόσμου. Εἶναι ἄξιοι παντὸς ἐπαίνου οἱ συνάδελφοι οὗτοι ὡς ἀποτελέσαντες τὴν πρωτοπορείαν. Εἶναι ἀνάγκη ἀπαραίτητος καὶ ἐπιτακτικῆς νὰ συντονισθοῦν αἱ ἐνέργειαι ὅλων τῶν Θεολόγων καὶ νὰ συνεργῶνται δις ἢ τρίς τοῦ ἔτους τοιαῦτα συνέδρια Θεολόγων εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις. Ἐπὶ τοῦ παρόντος αἱ Πάτραι, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη δύνανται καὶ ὀφείλουν νὰ καταστοῦν τοπικὰ κέντρα τοιούτων συνεδρίων. Κατόπιν ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα κέντρα θὰ κανονίζονται καὶ ἄλλαι πόλεις εἰς ἃς ἐκάστοτε θὰ συγκροτοῦνται τὰ ἐπόμενα τοιαῦτα. Αἱ Πάτραι, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη ἔχουν ὄχι μόνον κατάλληλον γεωγραφικὴν πρὸς τοῦτο θέσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ μέσα τῆς ἀνέτου καὶ σχεδὸν ἀδαπάνου διαμονῆς τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου. Τῇ συνδρομῇ τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν αἱ πλησιέσταται μοναὶ (Γηροκομείου — Πετράκη κ.λ.π.) ὡς οἰκῆματα φιλοξενίας, 20 — 30 ἀτόμων ὅσοι περίπου θὰ εἶναι οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπὶ 3—5 ἡμέρας καθ' ἃς θὰ διαρκῇ ἕκαστον συνέδριον. Ἐὰν οὕτω τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα τακτοποιηθῇ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον τότε ἡ συγκρότησις τῶν τοιούτων συνεδρίων δὲν θὰ εἶναι δύσκολος. Πλεῖστα ζητήματα πρόκεινται πρὸς συζήτησιν καὶ διαρρῦμιν ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ συνεδρίων καὶ ἀφαντάστως μεγάλη ἢ ἐκ τούτων ὠφέλεια τόσον τῆς κοινωρίας ὅσον καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀνάγκη ἐπιτακτικῆς οἱ Θεολόγοι μας νὰ κινηθοῦν περισσώτερον καὶ νὰ δράσουν κοινωνικώτερον καὶ ἐκκλησιαστικώτερον. Ἀποτελοῦν τὴν μεγαλυτέραν ἠθοπλαστικὴν τῆς κοινωρίας δύναμιν καὶ τὴν μοναδικὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας μας. Δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσουν μόνον τὸ ζήτημα τονώσεως τῶν θρησκευτικῶν ἐν τοῖς σχολείοις, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ἄλ-

Κατηχητικά μελέται.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τὸ ὅτι ἡ Προσκομιδὴ ἢ Ἱερὰ Προθέσις πάσαι ἐτελεῖτο ὡς εἶπομεν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον καθ' ὃν χρόνον ψάλλεται ὁ Χερουβικὸς ὕμνος, συνάγεται καὶ ἐκ τῆς εὐχῆς τῆς Προθέσεως, ἣτις λέγεται μετὰ τὴν Μ. Εἵσοδον καὶ ἀφ' οὗ ἀποτεθοῦν τὰ τιμια δῶρα ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης. Ἐπίσης συνάγεται καὶ ἐκ τῆς μετὰ ταῦτα δεήσεως «ὕπερ τῶν προτεθέντων τιμίων δώρων» καὶ ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ἡδη ἐνίοτε ὁσάκις λειτουργῆ ἄρχιερεὺς τότε γίνεται ἡ Προσκομιδὴ ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιερέως, ἀφ' οὗ ἐννοεῖται ὁ ἐφημέριος ἱερεὺς ἔχει προετοιμάσει ὅλα προηγουμένως τὰ κατὰ τὴν Προσκομιδὴν. Ἡδη ὁμοίως χάριν συντομίας καὶ εὐκολίας μετεφέρθη ὁ χρόνος τῆς Προσκομιδῆς εἰς τὸν Ὁρθρον καὶ ὅπου ὁ ὁρθρὸς δι' ἀπολύσεως χωρίζεται τελείως τῆς θ. λειτουργίας (εἰς τὰς I. Μονὰς) ἢ Προσκομιδὴ τελεῖται κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Τρίτης καὶ Ἐκτῆς ὥρας, καθ' ὅτι αἱ ὥραι αὗται ζωηρῶς ὑπενθυμίζουσι τὴν Σταυρικὴν θυσίαν τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ τὴν ὥραν τῆς καθόδου τοῦ Ἀγ. Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους. Πρὸ τῆς Προσκομιδῆς ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος ἢ οἱ ἱερεῖς ἂν εἶναι πλείονες, οἱ ὅποιοι πρόκειται νὰ λειτουργήσουν πέρνουσι καιρὸν ἥτοι κάμνουσι σύντομον ἀλλὰ λίαν κατασκευαστικὴν προσευχὴν. Ἐὰν πρόκειται νὰ λειτουργήσῃ καὶ ὁ ἀρχιερεὺς, τότε ἀσπασμὸς τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἀρχιερέως, ὅστις συμβολίζει ἡδη αὐτὸν τὸν Μεγάλαν Ἀρχιερέα Χριστόν, εἶναι ἀρκετός, καὶ πα-

λα κοινωνικά, ἠθικά, φιλανθρωπικά, Θεολογικά καὶ Ἐκκλησιαστικά ζητήματα. Ἡ κοινωνία καὶ ἡ Ἐκκλησία ἔχουν πρὸ αὐτῶν πρὸς ἐπίλυσιν πλείστα ζητήματα δι' ἃ ὡς ἐκ τῆς ειδικότητός των εἶναι πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένοι ὀργανωμένως νὰ συσκεφθοῦν καὶ δράσουν οἱ Θεολόγοι. Ὁ κομμουνισμὸς, ἡ ἀθεΐα, ἡ διαφθορά, ὁ χιλιασμὸς καὶ αἱ ἄλλαι ποικιλόμορφοι προπαγάνδαι ὀργιάζουσι, τί πρὸς ἀντιπερισπασμὸν τούτων πράττει ὁ Θεολογικὸς *μας κόσμος; Ἄλλως τε εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἔχουν ὀργανωθῆ ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας μηδ' αὐτῶν τῶν ἀχθορόφων ἐξαιρουμένων δὲν εἶναι ὀδυνηρῶς ἀχαρακτήριστον οἱ θεολόγοι νὰ ἀγνοοῦν ἀλλήλους; Ρίπτουσι τὴν ἰδέαν τῆς συστηματοποιήσεως τῶν τοιούτων συνεδρίων διὰ τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέου» καὶ ζητοῦμεν τὴν πρὸς τοῦτο γνώμην καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων θεολόγων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν εἴτε οὔτοι ὑπηρετοῦν εἰς τὰ σχολεῖα εἴτε ὄχι. Ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν ν' ἀδιαφοροῦμεν ἐγκληματοῦμεν καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

ραλείπεται ἡ προσευχὴ περὶ ἧς ἡδη θὰ εἰπωμεν δι' ὀλίγων, δι' ἧς οἴομαι θὰ ζητήσωμεν τὴν ἄδειαν καὶ συγκατάβασιν τοῦ Σωτῆρος ἵνα τελῶσωμεν τὴν φρικτὴν καὶ ἀνάμακτον ἱεουργίαν, καθ' ὅτι τότε τελετουργὸς εἶναι ὁ Ἀρχιερεὺς, οἱ δὲ λοιποὶ ἱερεῖς καὶ διάκονοι, ἀπλοὶ τούτου βοηθοί. Τότε τὴν προσευχὴν ταύτην τὴν κάμνει ὁ Ἀρχιερεὺς.

Ἡ προσευχὴ αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς: Ἀφ' οὗ ἀσπασθοῦν οἱ μέλλοντες νὰ λειτουργήσουν ἱερεῖς καὶ διάκονοι τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν καὶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐξέρχονται ἔξω τοῦ ἱεροῦ καὶ ἰστάμενοι πρὸ τοῦ τεμπλέου καὶ δὴ τῆς ὥρας πύλης, ὁ προεστὼς ἐξ αὐτῶν λέγει τὸ «Ἐὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε...», μεθ' ὃ λέγεται ἡ ἐξοχος ἐκείνη προσευχὴ: «Βασιλεῦ σὺράνιε, Παράκλητε...» ἣτις ἀποτελεῖ ὑπέροχον ὕμνον πρὸς τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος ἥτοι τὸ Ἀγ. Πνεῦμα, καὶ τὸ τρισάγιον. Μετὰ ταῦτα λέγονται τρεῖα κατασκευαστικὰ τροπάρια, ἐξ ὧν τὰ δύο πρῶτα ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Κύριον τῆς Δόξης καὶ τὸ τρίτον πρὸς τὴν Πλατυτέραν τῶν οὐρανῶν Θεοτόκον. Δι' αὐτῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν παρακαλοῦμεν τὸν Κύριον νὰ μᾶς συγχωρήσῃ προκειμένου νὰ θύσωμεν τὸν θύτην Χριστόν! καὶ ἀντιπάσης ἄλλης ἀπολογίας διὰ τὰς ἀμαρτίας καὶ τὴν ἀναξιότητά μας καθ' ὅτι ἀποροῦμεν πῶς νὰ δικαιολογηθῶμεν μυριάκις ἐπαναλαμβάνομεν τὸ Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς ἐπιкуроῦντες οὕτω τὸ τῆς οἰστεῶς μας ὅτι τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ χωρὶς αὐτοῦ οὐ δυνάμεθα ποιῆσαι οὐδέν! καὶ οὐδὲν ἐσμέν!

Τέλος ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὴν Θεοτόκον τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀνοίξῃ αὕτη τὴν πύλην τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Κυρίου, καθ' ὅτι αὕτη εἶναι ἡ μόνη παρηγορία καὶ καταφυγὴ μας ἐν ταῖς θλίψεσι ὡς ἔχουσα ἀπειρον παρηγορίαν ἐνώπιον τοῦ Υἱοῦ τῆς! Κατόπιν λέγοντες τὰ τροπάρια: «τὴν ἄχραντον εἰκόνα σου προσκυνοῦμεν ἀγαθὴ...» «Εὐσπλαχνίας ὑπάρχουσα πηγὴ συμπαιδείας ἀξίωσον ἡμᾶς Θεοτόκε...» καὶ τὰ τροπάρια τῶν ἁγίων, ἀσπαζόμεθα τὰς εἰκόνας των, μεθ' ὃ ἐπανερχόμενοι καὶ αὐθις πρὸ τῆς ὥρας πύλης ἀσκεπεῖς καὶ κλίνοντες βαθέως κεφαλὴν καὶ σῶμα, παρακαλοῦμεν ἐν βαθυτάτῃ κατανύξει τὸν Κύριον ἵνα ἐξαποστέλλων τὴν χεῖρα Του ἐξ ὕψους κατοικητηρίου Του ἐνισχύσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν προκειμένην διακονίαν, ἵνα ἀκατακρίτως παραστάντες πρὸ τῆς ἁγίας Τραπέζης ἐπιτελέσωμεν τὴν ἀνάμακτον ἱεουργίαν καὶ παρακύσωμεν ἐκεῖ ὅπου καὶ ἄγγελοι ἐπιθυμοῦσι παρακῦσαι, κατὰ τὴν Γραφήν!! Εἶτα γίνεται ἀπόλυσις τῆς συγκινητικῆς ταύτης προσευχῆς καὶ μετὰ τὸ δι' εὐχῶν... στρέφοντες πρὸς τὸν λαὸν ὑποκλινόμεθα καὶ ζητοῦντες καὶ ἀπ' αὐτῶν συγχώρησιν, καθ' ὅτι πρόκειται ἡμεῖς ὁ πηλός... νὰ ψαύσωμεν... Ἐκεῖνον πρὸ τοῦ ὀποῦ μετὰ φόβου καὶ τρόμου παρλίστανται γονυκλινεῖς οἱ Ἀρχάγγελοι. Τέλος εἰσερχόμεθα πάλιν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἀσκεπεῖς καὶ μετὰ δέους ἀσπαζόμεθα, γόνυ κλίνοντες